

# Teknisk bilaga till rapport 2018:10 "Det är i det lokala man finner komplexiteten" - Betydelsen av migrationsbakgrund och socioekonomiska faktorer för skolmisslyckanden

## 1 Bakgrund

Denna rapport är en teknisk rapport som beskriver data, metod och analysresultat för den studie vars huvudsakliga resultat redovisas i rapporten "*Det är i det lokala man finner komplexiteten...*" - *Betydelsen av migrationsbakgrund, socioekonomiska och strukturella faktorer för skolmisslyckanden*. (Rapport 2018:10, Koncernavdelning data och analys, Enhet samhällsanalys, Västra Götalandsregionen).

## 2 Syfte

Syftet med studien var att undersöka sambanden mellan migrationsbakgrund (nyanlända respektive utländsk bakgrund) och socioekonomisk bakgrund (föräldrars utbildningsnivå) på individnivå samt kommunal skattekraft och andelen nyanlända (kontextuell nivå) för att förklara variationen i skolresultat (mätt som gymnasiebehörighet bland avgångselever i åk 9 år 2015) mellan kommunerna i Västra Götaland. Slutsatserna begränsas till de som är möjliga att dra utifrån en kvantitativ analys av tvärsnittsdata.

### 2.1 Frågeställningar

1. Hur stor del av den totala variationen i skolresultat (här definierat som behörighet bland avgångselever i åk 9 till nationella programmen på gymnasieskolan) mellan kommuner kan förklaras av faktorer på individnivå (migrationsbakgrund och social bakgrund) respektive kontextuell nivå (kommunal skattekraft och andelen nyanlända elever i kommunen)?
2. Finns samband mellan individbundna faktorer och kontextuella faktorer och skolresultat?

## 3 Metod

### 3.1 Data

Information om gymnasiebehörighet inhämtades från Västdata-basen för de elever som gick ut åk 9 vt2015. För dessa elever erhålls även information om föräldrars utbildningsnivå (som markör för socioekonomisk bakgrund), om år för invandring samt om utländsk bakgrund. Dessutom inhämtas information om bo-kommun 2015.

Information om kommunernas skattekraft 2015 inhämtas från SCBs publika databas.

En beskrivning av antalet avgångselever fördelat på kön och totalt, migrationsbakgrund och socioekonomisk bakgrund ges i **Tabell 1**.

**Tabell 1** Antalet avgångselever från åk 9 i VG 2015, fördelat på migrationsbakgrund och socioekonomisk bakgrund samt andel utan gymnasiebehörighet. Variationsbredd och medelvärde för kommunal skattekraft.

	Flickor		Pojkar		Samtliga	
	Andel ej behöriga	population	Andel ej behöriga	population	Andel ej behöriga	population
<b>Nyanlända/ej nyanlända elever</b>						
Ej invandrat	9,3%	6 732	10,6%	7 056	10,0%	13 788
Ej nyanlända	19,3%	714	23,1%	720	21,2%	1 434
Nyanlända	62,7%	362	76,3%	414	70,0%	776
<i>Totalt</i>	<i>12,7%</i>	<i>7 808</i>	<i>15,0%</i>	<i>8 190</i>	<i>13,9%</i>	<i>15 998</i>
<b>Föräldrars utbildningsnivå</b>						
Lång	4,6%	1 225	6,4%	1 316	5,5%	2 541
Medel	6,9%	2 032	8,6%	2 183	7,8%	4 215
Kort	14,6%	2 920	16,8%	3 082	15,7%	6 002
Uppgift saknas	22,6%	1 631	27,2%	1 609	24,9%	3 240
<i>Totalt</i>	<i>12,7%</i>	<i>7 808</i>	<i>15,0%</i>	<i>8 190</i>	<i>13,9%</i>	<i>15 998</i>
<b>Utländsk bakgrund enl SCBs definition</b>						
Inrikes född med två inrikes födda föräldrar	7,8%	5 238	9,4%	5 603	8,6%	10 841
Inrikes född med en inrikes och en utrikes född förälder	12,3%	797	11,6%	743	11,9%	1 540
Inrikes född med två utrikes föräldrar	16,9%	862	19,3%	877	18,1%	1 739
Utrikes född	37,9%	923	46,8%	993	42,5%	1 916
<i>Totalt</i>	<i>12,8%</i>	<i>7 820</i>	<i>15,1%</i>	<i>8 216</i>	<i>14,0%</i>	<i>16 036</i>
<b>Föräldrars utbildningsnivå</b>						
Lång	4,6%	1 225	6,4%	1 316	5,5%	2 541
Medel	6,9%	2 032	8,6%	2 183	7,8%	4 215
Kort	14,6%	2 920	16,8%	3 082	15,7%	6 002
Uppgift saknas	23,0%	1 643	27,8%	1 635	25,4%	3 278
<i>Totalt</i>	<i>12,8%</i>	<i>7 820</i>	<i>15,1%</i>	<i>8 216</i>	<i>14,0%</i>	<i>16 036</i>
	<b>medelvärde</b>	<b>minimum</b>	<b>maximum</b>			
<b>Kommunal skattekraft</b>	93	77	111			
<b>Andel nyanlända elever (%)</b>	5	0	18			

Av tabell 1 framgår att det finns en betydande överrisk för nyanlända elever liksom för elever med utländsk bakgrund att inte uppnå gymnasiebehörighet. Det finns även en tydlig gradient utifrån föräldrars utbildningsnivå. Kategorin *uppgift saknas* beträffande föräldrars utbildningsnivå är stor och omfattar till största delen personer som invandrat till Sverige.

## 3.2 Analys

### 3.2.1 Frågeställning 1

Variationen mellan kommunerna avseende gymnasiebehörighet undersöks med hjälp av hierarkisk regression eller multinivåanalys<sup>1</sup>. Analysen genomförs som en stepwise regression i vilken en basmodell är utgångspunkt där endast interceptet ingår tillsammans med en variations-koefficient (random component) vilken ligger till grund för beräkningen av hur stor del av den totala variationen mellan kommunerna som kan förklaras med migrationsbakgrund, socioekonomisk bakgrund respektive kommunal kontext.

Genom att jämföra hur variationen mellan kommunerna förändras (variations-koefficienten) då nya variabler tillförs får man underlag för att beräkna variablernas "förklaringsvärde" i respektive modell (frågeställning 1). Beräkningen görs genom att dividera skillnaden mellan variansen för basmodellen och variansen (random part) för en viss modell, med variansen för basmodellen.

### 3.2.2 Frågeställning 2

Den andra frågeställningen besvaras med hjälp av modell 6b (se Tabell 6 resp Tabell 7) i vilken samtliga faktorer ingår, inklusive interaktionsvariabler mellan migrationsbakgrund och social bakgrund.

Den fulla modellen:

$$\ln(y_{ij}) = \ln(O_{ij}) + \alpha_0 + \beta_1 * migrationsbakgrund + \beta_2 * utbildningsnivå + \beta_3 * skattekraft + \beta_4 * andel nyanlända + \beta_5 * migrationsbakgrund * utbildningsnivå + u_{0j} + e_{ij} \quad (1)$$

där  $y_{ij}$  är antalet elever ( $i$ ) i kommunen  $j$  som inte uppnått gymnasiebehörighet för varje unik kombination av faktorer,  $O_{ij}$  är offset,  $\alpha$  är interceptet,  $\beta$  är koefficienterna för de 5 faktorerna,  $u$  betecknar variationen mellan kommunerna (the random component) och  $e$  betecknar variationen mellan individerna. Eftersom modellen antar en Poisson-fördelning

---

<sup>1</sup> För en bra introduktion till multinivåanalys rekommenderas Bosker, R. & Snijders, T. A. *Multilevel analysis: an introduction to basic and advanced multilevel modeling*. (SAGE, 2012).

och variationen mellan individer därför är fixerad har analysen gjorts med kontroll för overdispersion.

Två analyser gjordes baserade på de två olika definitionerna av migrationsbakgrund: dels huruvida eleven är nyanländ eller inte, dels baserad på SCBs definition av utländsk bakgrund.

Analyserna gjordes i R version 3.4.2.

## 4 Resultat

Andelen avgångselever som inte uppnått gymnasiebehörighet varierar mellan 5 och 41 procent i kommunerna. Även avgångsklassernas storlek varierar mellan kommunerna, mellan 43 elever och 4600 elever, vilket har betydelse för precisionen i analyserna.

### 4.1 Utländsk bakgrund i relation till skolresultat

#### 4.1.1 Frågeställning 1

I Tabell 6 redovisas resultaten från analysen av sambanden mellan utländsk bakgrund, social bakgrund och kommunal skattekraft. Genom en stepwise regression sammanställdes förändringarna i variationen mellan kommunerna beroende på vilken/vilka variabler som ingick i de olika modellerna, se raden *random part* i Tabell 6.

I nedanstående tabell redovisas förklarad varians för de sex modellerna.

Tabell 2 Varians och "förklarad" varians i analysen av sambanden mellan utländsk bakgrund, social bakgrund och kommunal skattekraft samt andel nyanlända elever i de sju modellerna.

	Varians (random part)	"förklarad" varians
Basmodell	0,119	
Modell 1 Utländsk bakgrund	0,059	50%
Modell 2 Föräldrars utbildningsnivå	0,090	24%
Modell 3 Kommunal skattekraft	0,069	42%
Modell 4 Nyanlända elever	0,045	62%
Modell 5 Föräldrars utb.nivå * Utl bakgrund	0,037	69%
Modell 6 modell 5 * skattekraft	0,023	81%
Modell 7 Skattekraft * Nyanlända	0,011	91%

#### 4.1.2 Frågeställning 2

Andelen som misslyckas nå gymnasiebehörighet bland elever födda i Sverige, vars föräldrar är födda i Sverige och har hög utbildningsnivå samt bor i kommuner med lägst skattekraft är för pojkar 4 procent och för flickor 3 procent. Motsvarande andel för elever som bor i kommuner med hög skattekraft är 2 procent oberoende av kön.

Andelen bland elever födda utomlands, båda föräldrar födda utomlands och har låg utbildningsnivå samt bor i kommuner med låg skattekraft är 69 procent medan motsvarande elever i kommuner med hög skattekraft är 38 procent.

*Tabell 3 Prediktioner av andelen elever som inte når gymnasiebehörighet utifrån utländsk bakgrund, föräldrars utbildningsnivå och kommunal skattekraft, enligt modell 7b, Tabell 6. Andelar i procent (95% konfidensintervall).*

Utländsk bakgrund	Föräldrars utbildningsnivå	Skattekraft	Andel (%)		
			Pojkar	Flickor	
Född i Sverige, 1 förälder född utomlands	Lång	77	4 (2; 9)	3 (1; 7)	
		111	2 (1; 5)	2 (1; 4)	
	Medel	77	11 (7; 17)	9 (6; 13)	
		111	6 (4; 9)	5 (3; 7)	
	Kort	77	23 (18; 30)	18 (14; 24)	
		111	13 (10; 16)	10 (8; 13)	
	Uppgift saknas	77	29 (22; 39)	23 (17; 31)	
		111	16 (12; 21)	13 (10; 17)	
	Född i Sverige, 1 förälder född utomlands	Lång	77	4 (3; 5)	3 (2; 4)
			111	2 (1; 3)	2 (1; 2)
		Medel	77	8 (7; 10)	7 (5; 8)
			111	5 (4; 6)	4 (3; 5)
Kort		77	16 (13; 19)	13 (11; 15)	
		111	9 (8; 10)	7 (6; 8)	
Uppgift saknas		77	25 (21; 30)	20 (16; 24)	
		111	14 (11; 17)	11 (9; 13)	
Född i Sverige, 2 föräldrar födda utomlands		Lång	77	15 (9; 25)	12 (7; 20)
			111	9 (5; 14)	7 (4; 11)
		Medel	77	13 (9; 19)	11 (7; 15)
			111	7 (5; 10)	6 (4; 8)
	Kort	77	30 (23; 38)	24 (18; 30)	
		111	16 (13; 21)	13 (10; 16)	
	Uppgift saknas	77	41 (31; 52)	32 (25; 41)	
		111	22 (18; 28)	18 (14; 23)	
	Född utomlands	Lång	77	36 (27; 47)	29 (22; 37)
			111	20 (15; 26)	16 (12; 21)
		Medel	77	47 (36; 60)	37 (29; 47)
			111	26 (20; 33)	21 (16; 26)
Kort		77	69 (58; 82)	55 (46; 66)	
		111	38 (32; 46)	31 (25; 37)	
Uppgift saknas		77	81 (68; 97)	65 (53; 78)	
		111	45 (38; 53)	36 (30; 43)	

Flickorna följer samma mönster men har en lägre risk att misslyckas nå gymnasiebehörighet enligt denna analys.

## 4.2 Nyanländ eller inte i relation till skolresultat

### 4.2.1 Frågeställning 1

Tabell 7 innehåller skattningarna från analysen av sambanden mellan migrationsbakgrund i betydelsen om man är nyanländ eller inte, föräldrarnas utbildningsnivå, andelen nyanlända i kommunen och kommunal skattekraft. De olika faktorernas förklaringsvärde hämtas från random part i den tabellen och redovisas i Tabell 4 nedan.

Tabell 4 Varians och "förklarad" varians i analysen av sambanden mellan migrationsstatus, social bakgrund och kommunal skattekraft samt andel nyanlända elever i de sju modellerna.

	Varians (random part)	"förklarad" varians
Basmodell	0,140	
Modell 1 nyanlända elever	0,079	44%
Modell 2 föräldrars utbildningsnivå	0,110	21%
Modell 3 kommunal skattekraft	0,066	53%
Modell 4 andel nyanlända elever	0,045	68%
Modell 5 nyanlända + föräldrars utbildningsnivå	0,055	61%
Modell 6 modell 5 + kommunal skattekraft	0,028	80%
Modell 7 Skattekraft + Nyanlända	0,018	87%

### 4.2.2 Frågeställning 2

Det finns enligt analysen ett starkt samband mellan de individbundna faktorerna (migrationsbakgrund respektive föräldrarnas utbildningsnivå) och de båda kontextuella faktorerna (kommunal skattekraft respektive andelen nyanlända), se modell 3, 4, 6 och 7 i Tabell 7.

Även i modellen som innehåller interaktionsvariabler (6b) kvarstår ett omvänt proportionellt samband sådant att elever födda i Sverige och med föräldrar som har en hög utbildningsnivå samt bor i kommuner med den lägsta skattekraften har dubbelt så hög risk att misslyckas med att nå gymnasiebehörighet jämfört med motsvarande elever i kommuner med högst skattekraft.

Tabell 5 Prediktioner av andelen elever som inte når gymnasiebehörighet utifrån migrationsbakgrund (nyanländ eller inte), föräldrars utbildningsnivå och kommunal skattekraft, enligt modell 6b, Tabell 7. Andelar i (avrundade) procent och 95% konfidensintervall inom parentes.

Migrationsstatus	Föräldrars utbildningsnivå	Skattekraft	Andel (%)		
			Pojkar	Flickor	
Ej invandrat	Lång	77	4 (3; 6)	4 (3; 5)	
		111	2 (2; 3)	2 (1; 3)	
	Medel	77	9 (7; 11)	7 (6; 9)	
		111	5 (4; 6)	4 (3; 5)	
	Kort	77	18 (15; 22)	15 (13; 18)	
		111	10 (8; 12)	8 (7; 10)	
	Uppgift saknas	77	27 (22; 33)	23 (19; 28)	
		111	14 (12; 18)	12 (10; 15)	
	Ej nyanlända (inv < 2011)	Lång	77	15 (10; 23)	13 (9; 20)
			111	8 (5; 12)	7 (5; 10)
		Medel	77	21 (15; 30)	18 (13; 26)
			111	11 (8; 16)	10 (7; 14)
Kort		77	37 (29; 48)	31 (24; 40)	
		111	20 (15; 26)	17 (13; 22)	
Uppgift saknas		77	44 (34; 57)	38 (29; 49)	
		111	24 (18; 30)	20 (16; 26)	
Nyanlända (inv 2011 eller senare)		Lång	77	70 (51; 100)	60 (43; 85)
			111	38 (27; 52)	32 (23; 45)
		Medel	77	85 (62; 117)	73 (53; 99)
			111	46 (34; 62)	39 (29; 53)
	Kort	77	106 (86; 133)	90 (73; 113)	
		111	57 (45; 72)	48 (38; 61)	
	Uppgift saknas	77	111 (89; 138)	94 (76; 117)	
		111	59 (48; 74)	50 (40; 64)	

Analysen omfattar även en bedömning av interaktionseffekter mellan de förklarande variablerna (b-modellerna). Interaktionerna mellan kön och de individbundna variablerna var icke signifikanta och har exkluderats i de senare interaktionsmodellerna (4b och 5b) där interaktionen mellan föräldrars utbildningsnivå och migrationsbakgrund undersöktes.

Tabell 6 Estimatn från den stegvisa analysen av utländsk bakgrund, föräldrars utbildningsnivå och skattekraft.

	basmodell	modell 1	modell 2	modell 3	modell 4	modell 5	modell 5b	modell 6	modell 6b	modell 7
<b>Intercept</b>	-2.164 (0.067)	-2.561 (0.060)	-3.110 (0.106)	-2.154 (0.057)	-2.617 (0.082)	-3.434 (0.099)	-3.914 (0.164)	-3.387 (0.099)	-3.864 (0.167)	-3.555 (0.110)
<b>Gender</b> (ref = flickor)										
Pojkar	0.288 (0.092)	0.258 (0.076)	0.289 (0.085)	0.263 (0.078)	0.265 (0.071)	0.239 (0.068)	0.245 (0.068)	0.223 (0.062)	0.230 (0.062)	0.209 (0.056)
<b>Utländsk bakgrund</b> (ref = född i SE m 2 föräldrar födda i SE)										
Född utomlands		1.571 (0.049)				1.455 (0.050)	2.321 (0.195)	1.447 (0.051)	2.303 (0.200)	1.428 (0.050)
Född i Sverige, 2 utrikes födda föräldrar		0.726 (0.067)				0.594 (0.069)	1.423 (0.284)	0.606 (0.070)	1.425 (0.294)	0.585 (0.068)
Född i Sverige, 1 utrikes född förälder		0.328 (0.080)				0.269 (0.081)	0.071 (0.433)	0.275 (0.083)	0.083 (0.449)	0.267 (0.081)
<b>Föräldrars utbildningsnivå</b> (ref = lång utb)										
Kort utbildningsnivå			1.059 (0.094)			1.071 (0.091)	1.534 (0.164)	1.041 (0.094)	1.499 (0.169)	1.048 (0.091)
Medellång utbildningsnivå			0.363 (0.104)			0.458 (0.101)	0.881 (0.175)	0.440 (0.104)	0.860 (0.180)	0.443 (0.101)
uppgift saknas			1.505 (0.094)			1.345 (0.092)	1.967 (0.168)	1.326 (0.094)	1.943 (0.173)	1.327 (0.092)
<b>Kommunal skattekraft</b>				-0.029 (0.005)				-0.018 (0.004)	-0.017 (0.004)	-0.013 (0.004)
<b>Andel nyanlända i kommunen</b>					0.106 (0.014)					0.039 (0.012)
<b>Utländsk bakgrund * Utbildningsnivå</b>										
Född utomlands * kort utbildning							-0.852 (0.209)		-0.843 (0.215)	
Född i Sverige, 2 utrikes födda föräldrar * kort utbildning							-0.826 (0.301)		-0.808 (0.312)	
Född i Sverige, 1 utrikes född förälder * kort utbildning							0.286 (0.450)		0.278 (0.465)	
Född utomlands * medellång utbildningsnivå							-0.613 (0.232)		-0.603 (0.238)	
Född i Sverige, 2 utrikes födda föräldrar							-0.991 (0.344)		-0.990 (0.355)	
Född i Sverige, 1 utrikes född förälder * medellång utbildningsnivå							0.190 (0.480)		0.188 (0.496)	
Född utomlands * utb.uppgift saknas							-1.133 (0.211)		-1.123 (0.217)	
Född i Sverige, 2 utrikes födda föräldrar * utb.uppgift saknas							-0.953 (0.303)		-0.945 (0.314)	
Född i Sverige, 1 utrikes född förälder * utb.uppgift saknas							0.073 (0.453)		0.065 (0.469)	
<b>Random Part</b>	0.119 (0.028)	0.059 (0.018)	0.090 (0.023)	0.069 (0.020)	0.045 (0.016)	0.037 (0.014)	0.035 (0.014)	0.023 (0.011)	0.023 (0.011)	0.011 (0.008)



Tabell 7 Estimaten från den stegvisa analysen av migrationsstatus, föräldrars utbildningsnivå och skattekraft.

	basmodell	modell 1	modell 2	modell 3	modell 4	modell 5	modell 5b	modell 6	modell 6b	modell 7
<b>Intercept</b>	-2.090 (0.066)	-2.368 (0.057)	-3.038 (0.105)	-2.110 (0.054)	-3.247 (0.099)	-3.268 (0.099)	-3.670 (0.139)	-3.247 (0.099)	-3.647 (0.142)	-3.658 (0.138)
<b>Gender (ref = flickor)</b>										
Män	0.164 (0.043)	0.152 (0.043)	0.179 (0.044)	0.164 (0.046)	0.155 (0.044)	0.155 (0.043)	0.163 (0.043)	0.155 (0.044)	0.162 (0.044)	0.163 (0.043)
<b>Migrationsstatus (ref = födda i Sverige)</b>										
Nyanlända		1.892 (0.052)			1.749 (0.055)	1.753 (0.054)	2.808 (0.194)	1.749 (0.055)	2.800 (0.202)	2.791 (0.196)
Ej nyanlända		0.717 (0.064)			0.702 (0.067)	0.705 (0.066)	1.273 (0.224)	0.702 (0.067)	1.269 (0.233)	1.269 (0.227)
<b>Föräldrars utbildningsnivå (ref = lång)</b>										
Kort			1.055 (0.093)		1.046 (0.096)	1.066 (0.092)	1.458 (0.136)	1.046 (0.096)	1.437 (0.143)	1.444 (0.139)
Medel			0.362 (0.103)		0.431 (0.106)	0.443 (0.102)	0.727 (0.147)	0.431 (0.106)	0.715 (0.153)	0.718 (0.149)
u.s. (uppgift saknas)			1.481 (0.094)		1.309 (0.097)	1.321 (0.093)	1.857 (0.138)	1.309 (0.097)	1.843 (0.145)	1.845 (0.141)
<b>Kommunal skattekraft</b>				-0.030 (0.005)				-0.019 (0.004)	-0.018 (0.004)	-0.014 (0.004)
<b>Andel nyanlända i kommunen</b>					-0.019 (0.004)					0.037 (0.015)
<b>Migrationsbakgrund * föräldrars utb.nivå</b>										
Nyanlända * Kort							-1.029 (0.211)		-1.028 (0.219)	-1.034 (0.213)
Ej nyanlända * Kort							-0.555 (0.247)		-0.550 (0.257)	-0.557 (0.249)
Nyanlända * Medel							-0.519 (0.241)		-0.518 (0.250)	-0.524 (0.242)
Ej nyanlända * Medel							-0.378 (0.278)		-0.375 (0.289)	-0.379 (0.281)
Nyanlända * u.s.							-1.393 (0.211)		-1.385 (0.219)	-1.387 (0.213)
Ej nyanlända * u.s.							-0.778 (0.248)		-0.776 (0.258)	-0.783 (0.250)
<b>Random Part</b>	0.140 (0.037)	0.079 (0.024)	0.110 (0.031)	0.066 (0.021)	0.029 (0.013)	0.055 (0.019)	0.053 (0.019)	0.029 (0.013)	0.028 (0.013)	0.018 (0.010)

## 5 Diskussion

Resultaten talar för att en stor del av den totala variationen mellan kommunerna förklaras av elevens migrationsbakgrund, oavsett om det gäller var man är född (utländsk bakgrund) eller när man anlant till Sverige (nyanländ eller inte) samt elevens sociala bakgrund, mätt utifrån föräldrarnas utbildningsnivå. Något överraskande sågs även ett starkt samband mellan kommunens skattekraft och risken för eleven att misslyckas nå gymnasiebehörighet. Den kommunala skattekraften hade t.o.m. ett *högre* förklaringsvärde än vad individens migrationsbakgrund hade. Associationen kvarstod även efter att de individbundna faktorerna förts in i regressionsmodellen. Något mindre överraskande att andelen nyanlända elever hade ett stort förklaringsvärde men utan att påverka ovanstående samband nämnvärt.

Det fanns även en statistisk interaktion mellan de individbundna faktorerna och skattekraft sådan att t.ex. nyanlända elever vars föräldrar hade låg utbildningsnivå och boende i kommuner med lägre skattekraft riskerade i betydligt högre grad att misslyckas nå gymnasiebehörighet än motsvarande elevgrupp men boende i kommuner med högre skattekraft. Detta ska inte ses som att skattekraft är en *orsak* till skolmisslyckanden. Snarare handlar det om att skattekraft är en proxy för andra faktorer och förhållanden vilka i sig påverkar elevernas chans att lyckas nå gymnasiebehörighet. Skattekraften är den genomsnittliga förvärvsinkomsten bland kommuninvånarna. Det innebär att det är faktorer som har med t.ex. näringslivsstrukturen, den lokala arbetsmarknaden och demografiska förhållanden att göra, som påverkar elevernas möjligheter. Andelen nyanlända elever skulle också kunna vara en förklaring på kontextuell nivå (stort förklaringsvärde) men är enligt analysen en bidragande faktor (se modell 7 i Tabell 6 och Tabell 7).

Svagheter i analysen handlar fr.a. om de relativt grova kategorier med vilka data analyserats. Gruppen elever som inte är födda i Sverige är heterogen beträffande födelseregion och socioekonomisk bakgrund, vilket inte framkommer i kategoriseringen. Detsamma gäller föräldrarnas utbildningsnivå som en proxy för socioekonomisk bakgrund. Det hade också varit önskvärt med fullödigare information om kontextuella förhållanden. Även om skattekraft säger något väsentligt om den genomsnittliga tillgången till ekonomiska resurser hade det varit värdefullt att ha tillgång till mer information om t.ex. näringslivsstruktur, arbetsmarknadsförhållanden och demografiska förhållanden för att bättre förstå på vilket

sätt kontextuella förhållanden kan modifiera risken för skolmisslyckanden bland olika grupper av elever, så som observerats i denna analys. Men skattekraft förefaller ändå sammanfatta sådana faktorer och påvisar betydelsen att också väga in kontextuella förhållanden i analyser av mekanismer bakom skolmisslyckanden.